

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Боряна Асенова Ламбрева,
преподавател в катедра „Класическо пеене“ към НМА „Проф. Панчо Владигеров“
на Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство,
докторска програма „Музикознание и музикално изкуство“ към катедра „Пиано и акордеон“
при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив
докторант: **Ли Сио Ю**
на тема: „**Валсът на Равел и мястото му в световната музикална литература.**“
научен ръководител: **проф. д-р Людмил Петков**

1. Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали

Настоящата рецензия е изготвена съгласно заповед №РД-27-026 от 18.02.2026 г. на Ректора на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив за утвърждаване състава на Научното жури и предоставените по процедурата материали. Ли Сио Ю, редовен докторант към катедра „Пиано и акордеон“ във факултет „Музикална педагогика“ при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“, представя следната документация: дисертационен труд, автореферат, списък и текстове на публикациите по темата, справка за приносите на дисертационния труд и доклад за сходство с идентификационен номер 333225018. Въз основа на предоставените материали считам, че процедурата по зачисляване, отчисляване и допускане до публична защита на докторантката е осъществена в пълно съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Ли Сио Ю е родена през 1994 г. в гр. Хуайхуа, Китай. През 2016 г. завършва бакалавърска степен в Музикалната консерватория в Ухан със специалност „пиано“. По време на обучението си там участва в концерти като пианист и хоров изпълнител, също така взема участие в майсторски клас на проф. Ксу Хонг. През 2019 г. придобива магистърска степен по „Музикология“ в Университета в Ливърпул, Великобритания, където изнася три самостоятелни рецитала в галерия „Виктория“ и натрупва значителен опит в областта на камерно-инструменталната музика, участвайки в различни камерни формации, между които Британски струнен квартет „Solem“.

От завършването на бакалавърската си степен през 2016 г. до зачисляването ѝ като редовен докторант в АМТИИ през 2022 г. активно работи в родината си като преподавател по различни музикални дисциплини: в музикален център Chonqing Yamaha, Средното училище в град

Донггуан, провинция Гуандун и Chongqing Banan Yukai, където, освен преподавател по музика и пиано, е и създател на училищния хор, с който участва в редица музикални събития.

Награди и отличия:

- 2011 г. – Трета награда в категориите „Среден клас – Закон“, „Среден клас – Етюд“ и „Среден клас – Соната“ за специалност пиано на конкурса „Китайска младеж (2012) – Виенски музикален концерт“, регион Хубей.
- 2012 г. – Втора награда в категория „пиано“ – младежки клас на „Третия тайландски културен обмен на изкуствата“.
- 2013 г. – Втора награда в категориите „Група Бах“ и „Група сонати – Бетовен“ на „Първия международен открит конкурс за пиано“, регион Хубей.
- 2014 г. – Първа награда в регион Хубей на Международния конкурс за пиано в Хонконг „Мемориална награда Лист“.

3. Актуалност на темата

Дисертационния труд **„Валсът на Равел и мястото му в световната музикална култура.“** е актуална и значима научна разработка, провокирана от все по-нарастващия интерес към произведението от страна на младите китайски пианисти, инспириран от изпълненията и големите успехи на техните сънародници Юджа Уан и Сун Съхън. Провокирана от бурното развитие на музикалното изкуство в Китай, както и от необходимостта от адекватност и правдивост в изкуството на музикалната интерпретация, тя също така е навременна и актуална по отношение на доизясняването на мястото и ролята на Морис Равел в процесите на трансформация на жанра от традиционен към модерен, особено ясно изкристализирала в клавирната пиесата „Валсът“.

4. Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

За постигане на поставените цели, а именно: систематичен преглед на развитието на валса от XVIII до XX век., определяне на мястото и стойността на жанра в творчеството на Равел и набелязване на начини за бъдещо развитие на валса, авторът на разработката използва индуктивен и дедуктивен метод на изследване. Дисертацията използва комбинирана методология с историко-културна насоченост, включваща сравнителен комплексен анализ (на базата на структурни, хармонични, ритмични, жанрови и стилистични характеристики). Чрез метода на дедукцията се определя и аргументира позицията на валсовете на Равел в историческия контекст, както и тяхната важна роля по отношение на еволюцията и трансформацията на жанра. Счита използването на посочените изследователски методи за подходящо и напълно аргументирано. Анализът на различните интерпретации на „Валсът“ допълва чисто теоретичните разработки и осигурява по-широка, солидна база за постигането на целите и задачите на научната разработка.

5. Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд *„Валсът на Равел и мястото му в световната музикална литература“* е с общ обем 170 стр., организирани в увод, осем глави, приноси на труда, публикации, списък с цитираната литература и четири приложения. Библиографията включва 51 заглавия и 4 онлайн източника, а използването на таблици и музикални примери придава яснота и конкретика на изложението.

В Увода докторантката ни запознава с мотивацията си при избора на тема и ясно посочва обекта на изследване. Още в дефинирането на целите и задачите на разработката става ясно, че това ще е един мащабен, научно обоснован и практически приложим значим текст. Обозначени са изследователските методи и е аргументирана актуалността на дисертационната теза.

Първа глава ни запознава с историята на валса. В нея са проследени етапите на развитие на жанра – от народния „лендлер“ през неговия нов прочит в творчеството на Шопен и Чайковски, разцвета на Виенския валс в безсмъртните произведения на Щраус-син, до нововъведенията и постмодернистичните търсения в творчеството на композиторите от XX век – Шостакович, Равел, Робърт Хелпс, Арнолд Шьонберг, Уилям Алуин и др. Тези важни преходни етапи от развитието на валса очертават полето на научното изследване, в което да се извърши комплексен и подробен анализ на образци на жанра в творчеството на определени композитори.

Втора глава е посветена именно на това – обект на изследователския интерес на автора са емблематични клавирни произведения, които набеязват жалоните по пътя на трансформация на валса. Това са „Валс в ла-бемол мажор, оп. 34, № 1“ от Фредерик Шопен, „На хубавия син Дунав“ и „Пролетни гласове“ от Йохан Щраус-син, „Валс на цветята“ от Чайковски, „Валс-каприз № 2 в ре-бемол мажор“ от Габриел Форе, „Валс № 2“, и „Маскарад“ от Арам Хачатурян. Подборът на тези произведения сам по себе си чертае траекторията на трансформация на жанра, но в детайлните и задълбочени анализи се извеждат конкретните начини, по които това се осъществява в творчеството на различните композитори. Прави впечатление стройното и ясно излагане на необходимата информация. Първо в най-общ план е представен композиторът в неговата историческа и социална среда, следва история на създаването, същинска част – анализ (структурен, мелодичен, хармоничен, ритмичен), в края на който се извеждат характеристиките и художествената стойност на валсовете на анализирания композитор. Заедно с това на много места присъстват описания на природни картини или събития, които музиката извиква в съзнанието на слушателя, описани по красив и поетичен начин. Тази структура на анализиране на определените за целта на изследването произведения присъства и нататък в дисертацията, което създава усещане за подреденост, яснота и целенасоченост при разгръщането на научната разработка. Приветствам идеята още тук да бъде прокаран паралел между някои от тези образци с „Валсът“ на Равел, от който естествено следва изводът, че макар да творят в един жанр, различните композитори подхождат коренно различно към валса и като следствие техните индивидуални творчески концепции извеждат съпоставените произведения по напълно различни художествено-естетически траектории.

Трета глава е посветена изцяло на валсовете на Равел – анализирани са клавирият цикъл „Благородни и сантиментални валсове“ и пиесата „Валсът“, която вече е била в ползрението на читателя в предните глави като обект основно на сравнение и съпоставка. Анализът в тази глава се придържа към познатата вече структура и съдържа ценна информация както в историко-теоретичен аспект, така и по отношение на детайлното разглеждане на формообразуващите, хармоничните и музикално-драматургични решения на композитора.

Оттук-нататък всяка от следващите глави, с изключение на **Петта глава**, в която се отделя внимание на съвременния валс с основен представител Уилям Алуин и неговия цикъл „Фантастични валсове“, има за обект на изследване „Валсът“ на Равел. Пиесата е поставена под различни ъгли, осветяващи всеки важен нейн аспект. Счита за особено приносен сравнителния анализ на различните интерпретации на „Валсът“ от няколко водещи пианисти в последните десетилетия, намерил място в **Четвърта глава** на дисертацията. На първо място трябва да отбележа, че това е единствената връзка на дисертационния труд с изкуството на Китай, присъстваща чрез анализа на интерпретациите на „Валсът“ от китайските пианисти Юджа Уан и Сун Съхън. Техните изпълнения са посочени и сред мотивите за избор на настоящата тема и очевидно авторката е силно инспирирана от тях. Чувството на гордост и въодушевление присъства, но са поднесени с много добър усет за баланс и умереност, подходящи за стила на една научна разработка. В представителната група пианисти е включен българинът Евгени Божанов и световно утвърдените Марта Аргерич и Жан-Ив Тибо. Целите на изследването тук са няколко. Първо, чрез ярко изявената индивидуалност на изпълнителите да се представи богатството от възможности, които предоставя пиесата на Равел. Освен това докторантката прави съпоставка както между изпълненията на пианисти от различни поколения, обусловени от социално-историческите предпоставки, така и детайлно анализира подхода на музикантите от Изтока, пречупили традицията на западно-европейската музика през своя културен и естетически мироглед.

В **Шеста глава** са посочени аспектите, въз основа на които се определя художествената стойност на творбата. Ролята на Равел като новатор и трансформатор на жанра на валса е свързана както с историческите събития, съпътстващи живота и творчеството му, така и с характеристиките на стила, в който той пише. Използването на смели хармонични структури, подходът към ритмичния рисунок, обострената сетивност към цветове и тембри, абстрактността на мелодията, новаторството в изпълнителските техники – това са все белези на импресионизма, които придават нов облик на валса не само в техническо отношение, но и като съвършено нов художествено-творчески продукт – носител на дълбоко идейно-естетическо и културно съдържание. Този нов продукт се превръща в мост към модернистичните музикални течения в по-късните години на XX век. Посочени са историческите причини за появата на нови течения в изкуството през периода и е направен сполучлив и добре аргументиран паралел между ярки литературни и живописни творби и „Валсът“ на Равел.

Седма глава разглежда пиесата в контекста на системата на Парижката консерватория. Според авторката големият успех на произведението се дължи преди всичко на строгостта и традиционализма на музикалното обучение в Консерваторията в Париж, чийто възпитаник е Морис Равел. Именно рационалното „занаятчийско“ умение позволява на композитора да изгради и контролира силната експресия в произведението, като я подчинява на строги музикални правила. По-нататък се прави подробен обзор на образователната система, в която силен акцент се поставя върху обучението по солфеж, контрапункт и хармония. Според авторката, при детайлното анализиране на „Валсът“ ясно се виждат резултатите от безкомпромисната академична школовка. Тази перспектива към произведението считам за достойнство на труда и доказателство за неговата многообхватност и дълбочина.

Последната, **Осма глава**, е един вид широко обобщение на дисертационния труд, което отново формулира спецификите на формата и композиторските практики през различните периоди и етапи на развитие на жанра. В този смисъл намирам за естествено последната подглава – 8.6. „Обобщение“, да замени обичайното „Заключение“ в дисертационния труд. След очертаване на основните характеристики на валса като жанр в процеса на неговата трансформация, докторантката определя мястото на Равел и неговото произведение „Валсът“ в този цикъл на промяна от традиционното към модерното като централно и ключово. В творчеството му все още присъстват връзките с традиционния виенски валс, и въпреки смелото излизане от рамки в хармонично, ритмично, структурно и темброво отношение, Равел запазва характерната валсова структура. В същото време иновативността и трансформационните процеси, които присъстват във „Валсът“, отварят пътя напред към новите композиционни стилове, в които става истинското фрагментиране и разчленяване на формата. В подкрепа на това твърдение, авторката прилага и таблица – Сравнително представяне на еволюцията на валса.

6. Приноси и значимост на научната разработка

Съгласна съм с изведените от докторантката приноси:

- Създаване на цялостна аналитична рамка
- Изясняване на музикалните иновации на Равел
- Систематизиране на изпълнителските стилове
- Предложения за бъдещи насоки в развитието на валса

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на дисертацията и коректно предава сбит и точен вариант на научния текст на докторската разработка.

8. Заключение

В заключение искам да отбележа отличното владение на материята, както по отношение на историческото проследяване на обективните събития и процеси, така и в отразяването и анализирането на специфичната теоретична и интерпретационна проблематика. Впечатляващ е

и стилът на изложението, който е свидетелство за това, че докторантката има задълбочени познания по темата и висок научен стил.

В подкрепа на казаното дотук, давам следното мнение – дисертационният труд *„Валсът на Равел и мястото му в световната музикална култура“* притежава безспорни приноси и качества. Това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури *да присъди на Ли Сiao Ю образователната и научна степен „доктор“* по професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство.

София, 15.04.2026 г.

проф. Боряна Ламбрева